**زمان تقریبی مطالعه:** ۱۵ تا ۲۰ دقیقه

مقدمه حقوقی

دیوان عدالت اداری به عنوان یکی از مهم‌ترین مراجع قضایی در نظام حقوقی ایران، مسئول رسیدگی به شکایات اداری و تصمیمات دستگاه‌های دولتی است. یکی از نهادهای مهم در این مرجع، **شعب تشخیص** است که با توجه به ماده 10 و سایر مواد قانون دیوان عدالت اداری مصوب 1385، نقش کلیدی در تجدیدنظر و رسیدگی مجدد به آراء صادره دارد.

این مقاله به طور کامل به **روند دادرسی در شعب تشخیص دیوان عدالت اداری** می‌پردازد و مبانی قانونی، صلاحیت‌ها، نحوه طرح پرونده، نکات حقوقی و سوالات متداول را با جزئیات بررسی می‌کند.

---

جایگاه و تشکیل شعب تشخیص

طبق **ماده 10 قانون دیوان عدالت اداری** :

> «به منظور تجدیدنظر در آراء شعب دیوان در مواردی که در مواد بعدی این قانون مشخص شده است، شعب تشخیص از یک رئیس یا دادرس علی البدل و چهار مستشار تشکیل می‌شود.»

این شعب پس از **هیأت عمومی دیوان** ، بالاترین مقام قضایی در دیوان عدالت اداری محسوب می‌شوند.

---

صلاحیت‌های شعب تشخیص

بر اساس **مواد 16، 18، 37 و 43 قانون دیوان عدالت اداری** ، شعب تشخیص دارای صلاحیت‌های زیر هستند:

1. رسیدگی به اعلام اشتباهات قضات شعب دیوان

   از نظر شکلی و ماهوی

مطالب حقوقی بیشتر در: https://irlawyers.ir/ --- الکترونیک، کامپیوتر، بورس و غیره در: https://229-415.ir/

بررسی و نقض دادنامه‌های دارای خلاف بین شرعی یا قانونی

2. نظر رئیس قوه قضائیه یا رئیس دیوان

در صورت تشخیص اشتباه در رأی شعب، شعب تشخیص پس از بررسی می‌تواند دادنامه را نقض و رأی جدید صادر کند.

3. رسیدگی به تجدیدنظرخواهی‌های عمومی

در موارد قابل تجدیدنظر مطابق مواد 37 و 43
درخواست تجدیدنظر باید در مدت 20 روز پس از ابلاغ رأی صورت گیرد.

4. رسیدگی به پرونده‌های عادی

در صورتی که دادخواست‌دهنده صلاحیت قانونی داشته باشد.

---

ماهیت قطعی آراء دیوان (ماده 7)

طبق **ماده 7 قانون دیوان** :

«آراء دیوان از لحاظ ماهوی قطعی است.»

این قطعیت موجب می‌شود که **تعداد بسیار محدودی از پرونده‌ها** قابلیت رسیدگی مجدد در شعب تشخیص را داشته باشند. در این زمینه، تنها موارد استثنایی که **مغایرت آشکار با قانون یا شرع** داشته باشند، قابل طرح هستند.

---

نحوه طرح پرونده در شعب تشخیص

الف) اعلام اشتباه قضات (ماده 18)

شاکی یا وکیل باید درخواستی را با استناد به مغایرت آراء با قانون یا شرع ارائه دهد.

مطالب حقوقی بیشتر در: https://irlawyers.ir/ --- الکترونیک، کامپیوتر، بورس و غیره در: https://229-415.ir/

نیازی به دادخواست نیست.
هزینه دادرسی و تمبر الزامی نیست.
در صورت احراز خلاف بین، پرونده قابل رسیدگی خواهد بود.

ب) تجدیدنظرخواهی (مواد 37 و 43)

دادخواست الزامی است.
هزینه دادرسی 10,000 تومان (طبق تبصره 2 ماده 21) الزامی است.
مهلت تقدیم: 20 روز پس از ابلاغ رأی.

---

دستورهای موقت و توقیف اجرای رأی

شعب تشخیص **در مقام رسیدگی به پرونده‌های عادی** می‌توانند دستور موقت صادر کنند.
اما در خصوص **درخواست‌های اعمال ماده 18** ، این امکان وجود ندارد.
**توقیف اجرای رأی** تنها در صورت احراز خلاف بین و با نظر رئیس دیوان امکان‌پذیر است.

---

نمونه‌های حقوقی

مسئله 1: اشتباه در تفسیر قانون

**شرح مسئله:** یک رأی دیوان در خصوص مالکیت ارضی با قانون ماده 47 قانون ثبت اشتباه تفسیر شده است.
**راه‌حل:** شاکی می‌تواند با ارائه استدلال حقوقی و مغایرت رأی با قانون، تقاضای رسیدگی در شعبه تشخیص کند.

مسئله 2: تجدیدنظرخواهی از رأی شعبه

**شرح مسئله:** یک شاکی با رأی صادره از شعبه دیوان مخالفت کرده و خواستار رسیدگی مجدد است.
**راه‌حل:** شاکی باید دادخواست تقدیم کند و در مدت 20 روز اقدام کند.

---

نکات حقوقی مهم

آراء دیوان اداری از لحاظ ماهوی قطعی هستند.
رسیدگی مجدد تنها در موارد استثنایی و با احراز خلاف بین شرعی یا قانونی ممکن است.
درخواست‌های اعمال ماده 18 باید استدلالی و مبتنی بر یقین باشد.
هر پرونده‌ای قابل رسیدگی مجدد نیست و اصرار بی‌مورد موجب اتلاف وقت می‌شود.

---

سوالات متداول

سوال 1: آیا هر پرونده‌ای قابل طرح در شعب تشخیص است؟

**پاسخ:** خیر، فقط موارد استثنایی و دارای خلاف بین شرعی یا قانونی قابل رسیدگی هستند.

سوال 2: آیا می‌توان از اجرای رأی قبل از رسیدگی جلوگیری کرد؟

**پاسخ:** خیر، مگر در صورت احراز خلاف بین و با نظر رئیس دیوان.

سوال 3: آیا شعب تشخیص دستور موقت صادر می‌کنند؟

**پاسخ:** در موارد عادی بله، اما در درخواست‌های ماده 18 خیر.

---

اگر با مسائل حقوقی مرتبط با **دیوان عدالت اداری و شعب تشخیص** مواجه هستید، مشاوره یک وکیل مجرب می‌تواند به شما کمک کند تا از حقوق خود دفاع کنید.
**با کارشناسان حقوقی ما در مشاوره حقوقی مشورت کنید.**